

bevarad. Jfr även U 791, 826, 1041. De båda runstenarna U 1020 och 1023 äro sannolikt utförda av samme ristare. Han har säkerligen också huggit U 1019. Där möta vi också samma ordföljd: *æftir faður sinn Igulfast*; men namnet står i detta fall i ackusativ. Se härom vidare U 1020.

1024. Vaxmyra, Ärentuna sn.

Pl. 57.

Litteratur: L 175. Ransakningarna 1667—84; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 451, Acta Literaria Sveciæ 2 (1725—29), s. 324; UFT h. 5 (1876), s. 63.

Runstenen står i en skogsbacke 200 m. SSÖ om Vaxmyra, 5 m. VSV om byvägen från Vaxmyra till Buddbo, straxt innanför en gärdesgård. Ristningsytan vetter mot öster, d. v. s. mot vägen.

I *Ransakningarna* ingår en relation från 1667 av kyrkoherden i Ärentuna Nicolaus Holmdorpius; där meddelas, att »I Waxmyra står tuänne Steenar, men inthet skriffuit vppå som Synes.» Det torde alltså ha varit ett par bautastenar. Tio år senare (1677) upptar kyrkoherden Ericus A. Piscarius i sin relation bland runstenar i församlingen »På Waxmyra gärdet en». O. Celsius har den 10 juni 1728 antecknat inskrifterna på två runstenar vid Vaxmyra. Den ena (U 1025) uppges stå vid »Waxmyra by i gärdet, Ärentuna Sochn», den andra (U 1024) »strax der hos, samma dag sedd». De befunno sig i dåligt skick, meddelar Celsius: »innan några åhr äro desse bäge stenar förlorade, emedan dhe nu äro allt öfver sönderspruckne, så väl i skärfvor framman på, som mitt i genom på flera ställen». I *Acta Literaria Sveciæ* för Celsius inskriften till Skuttunge sn: »In Paroecia Skuttunge, et pago Waxmyra.» Det är tydligen ett rent misstag, ty Vaxmyra ligger rätt långt från gränsen till Skuttunge. Felet upprepas emellertid i Liljegrens *Runurkunder* och i *UFT*.

Båda runstenarna ha sedermera varit försvunna. De äro icke omtalade av Dybeck i hans reseberättelse och samlingar. Han nämner endast, att »i Vaxmyra by står en mindre bautasten». Den ena runstenen återfanns år 1922 och restes då av markägaren, enligt uppgift på fyndplatsen.

Grå granit, i ytan ljusröd, med ojämnt gryt. Höjd 1,55 m., bredd 1,12 m. Ytan är mycket ojämn och olämplig för ristning. På v. sidan är ett stort stycke avslaget, varigenom även en del inskrift har gått förlorad. Ristningen är grunt huggen och mycket svår att följa, både vad ornamentik och runor angår.

Inskrift (med det inom [] tillagt efter Celsius):

semuntr · li[t · rita · s]ten · yftir · stenkisl [·] mah [·] sin

5 10 15 20 25 30 35

Sæmundr let retta stein æftir Stæingisl, mag sinn.

»Sämund lät uppresa stenen till minne av Stengisl, sin frände.»

Till läsningen: Intet sk vid inskriftens början och slut. 1 s är tydligt. R. 2 är sannolikt e, men n med bst endast på hst:s h. sida vore också möjligt. Det säkerligen denna runa som Celsius har uppfattat som k. 3 m är svagt men sannolikt. Mellan 3 m och 4 u finnes icke spår av huggning. 4—7 untr är tämligen tydligt. Bst i 7 r är svagt krökt och liknar nära ett u. Efter 9 i är ett stort stycke av ytan avflagrad, med 6—8 runor. V. bst i 16 t saknas. 17 e är tämligen säkert stunget. 19 y är tydligt stunget. 23 n är svagt. 26 e är tydligt stunget. 28 k är icke stunget. 30 s är säkert; nedre stapeln dock till hälften förstörd. 31 l har en lång bst. Sk är icke säkert efter 31 l och 34 h. 32—37 mah sin är tydligt.

Celsius: sik + untr lit · rita · -ten · yftir stenkil · mah sen.

Celsius översätter: »Sig-untr scribi fecit lapidem Stenkillo genero suo.» Likaså *UFT* h. 5: »Sig(m?)und lät rita sten efter Stenkil (d. ä. Stenkettill), sin måg.»

Namnet *Sæmundr* är tidigare belagt i en sörmländsk inskrift, Sö 221, tecknat (ack.) *saimut*. Namnet är f. ö. västnordiskt, bl. a. känt från två isländska runinskrifter (L 1654 och 1844). En lagman Esbjörn Sæmundsson i Jämtland omtalas i flera urkunder från 1470- och 1480-talen; en Erik Sæmundsson i ett köpebrev från Skara 1477. — Ett mansnamn *Stæingisl* är icke känt från någon annan inskrift. Lundgren o. Brate förteckna ett osäkert *Stengils* ur en finländsk urkund från 1420.

Om ristaren se ovan U 1020.

1025. Vaxmyra, Ärentuna sn.

Litteratur: O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 451.

De enda uppgifterna om denna runsten härröra från O. Celsius, som har läst inskriften den 10 juni 1728. Stenen fanns i »Waxmyra by i gärdet». Tyvärr har Celsius ingen teckning, icke heller några meddelanden om ristningens storlek och utseende. Den har sedermera icke kunnat återfinnas.

Inskrift (enligt Celsius):

anuntr · uk · þorbiarn · li - u · rita sitn yftir · kætilmunt · brupur

5 10 15 20 25 30 35 40 45

Anundr ok Þorbiorn letu retta stein æftir Kætilmund, broður [sinn].

»Anund och Torbjörn läto uppresa stenen till minne av Kättilmund, (sin) broder.»

Till läsningen: Inskriftens **a**-runor (r. 1, 14, 35) ha dubbelsidig bst, med undantag av 24 **a**, som har bst endast på hst:s v. sida. **n**-runorna (r. 2, 4, 16, 28, 41) ha bst endast på hst:s h. sida; likaså 10 **o**. 5 **t** har bst endast t. v. Toppen av runorna 18—20 **i-u** markeras av Celsius som avslagna. 22 **i** är icke stunget. Däremot finns en stor, rund prick mitt på staven i 37 **e**. Vid 25—28 **sitn** har Celsius antecknat: »sic».

Anundr och *Þorbiorn* äro vanliga namn under vikingatiden. Detsamma gäller, om än icke i lika hög grad, namnet på den tredje brodern, *Kætilmundr*.

Fastän icke någon bild är bevarad av U 1025, finnes anledning förmoda, att denna runsten är ristad av samme man som U 1024 och sannolikt även flera andra av runstenarna i Ärentuna sn. Härpå tyder särskilt formen **yftir**, som förekommer även på U 1015, 1018 och 1024.

Östa, Ärentuna sn.

I *Ransakningarna* 1667—84 (F 1 9:1) finnes en förteckning över »the gamble monumenter som i Ehrtuna Sochn kunna finnas» av kyrkoherden Ericus A. Piscarius år 1677. Där uppges bland runstenar i socknen även en vid Östad. Någon sådan finnes icke omtalad i senare källor. Vid Östa finnas emellertid resta bautastenar utan inskrift (R. Dybeck 1864, J. Eriksson 1925), och förmodligen är det en sådan som Piscarius avser.